

A Hotarumaru legendája

Kenmu harmadik évének harmadik hónapjában, azaz 1336-ban, négy hónappal a *Hakone*-i hágónál vívott csata után *Ashikaga Takauji Kyūshū* szigetén rekedt. Ide *Nitta Yoshisada* és *Kusunoki Masashige* szorította ki, miután bevonultak *Kyōtō*-ba, ahonnan *Takauji* rövid időn belül elvesztette a fővárost.

Takauji néhány ezres serege *Tatara* hátországában, a mai *Hakata*-öbölnél, vagyis *Tatarahama*-nál ütközött meg *Go-Daigo* császár szövetségének lényegesen nagyobb haderejével. Ez ugyanaz a partszakasz volt, ahol egykor a mongol inváziós erők is partra szálltak. A császárhű szövetséget *Kikuchi Takeshige* öccse, *Kikuchi Taketoki* vezette, és a hadban részt vett többek között *Aso Korezumi* is, az *Aso* család akkori feje. Az *Aso* család a *Kikuchi*-hez hasonlóan ősidők óta hűséges volt a császárhoz.

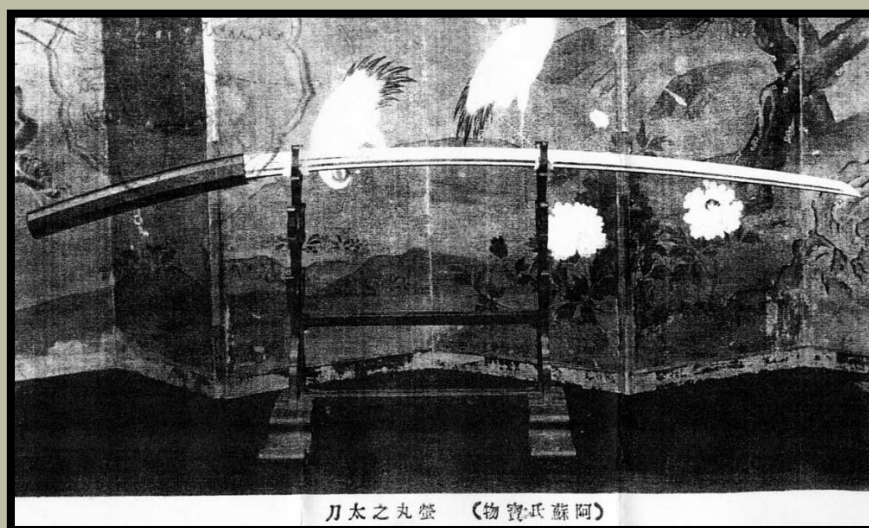
A harc kezdetén a szövetséges erőknek sikerült megzavarni *Takauji* hadrendjét, és kettészakítani seregét. Egy pillanatra úgy tűnt, a győzelem az övék lesz. Ekkor azonban hirtelen erős északi szél támadt, amely hatalmas homokfelhőt sodort *Taketoki* harcosai elé, teljesen elvakítva őket. Ráadásul számos katona átállt az ellenség oldalára. Mindez a szövetség katasztrofális vereségéhez és *Takauji* győzelméhez vezetett.

Takauji ezt az úgynevezett átállási taktikát azért tudta kihasználni, mert a *Kikuchi* és az *Aso* család kivételével a laza szövetség többi tagja kivárázó álláspontot képviselt, és nem azonosult teljes mértékben *Go-Daigo* terveivel. *Aso Korezumi*, akinek idősebb bátyja, *Korenao* ebben a csatában esett el, sebesülten tért vissza birtokaira az *Aso*-hegy lábához.

Rai Kunitoshi által kovácsolt *ōdachi*-ja, amelynek pengéje meghaladta az egy métert, súlyosan megsérült a harc során, amikor *Korezumi* kaszázó mozdulatokkal vágta ellenfeleit. A nap végén teljesen kimerülten lefeküdt, és mély álomba zuhant, amelyben különös látomása volt. Egy raj szentjánosbogár, (*hotaru*), az évszakhoz egyáltalán nem illő módon jelent meg, és letelepedett *Rai Kunitoshi* kardjának pengéjén. Az egész kard fényleni kezdett az éjszaka sötétjében.

Korezumi másnap reggelig mélyen aludt. Felriadva az álom emlékére azonnal kihúzta kardját, és nem akart hinni a szemének: az él minden csorbulása és sérülése, az úgynevezett *ha-kobore* (1) eltűnt. Mivel *Aso Korezumi* az *Aso* család fejeként egyben az *Aso*-szentély főpapja, *daigūshi* (2) is volt, a kardot a szentélyben őrizték meg családi kincsként, generációkon át, *Hotarumaru* néven.

1931-ben *Aso Tsunemaru* báró, az *Aso* család akkori feje benyújtotta a *Hotarumaru*-t a Kulturális Minisztériumnak, amely nemzeti kincsé nyilvánította.

A második világháborút követően azonban a megszálló erők kardelkobzó akciói során a penge eltűnt. Bár keringenek olyan híresztelések, hogy a kard egy ismeretlen japán magángyűjteményben rejtőzik, valószínűbb, hogy sok ezer más kardhoz hasonlóan megsemmisítették.

Szerencsére fennmaradt egy rajz a pengéről, amely a *Shūko Jisshu* című, nyolcvanöt kötetes katalógusban jelent meg. Ez a tíz kategóriába sorolt régiségeket bemutató gyűjtemény *Matsudaira Sadanobu* megbízásából készült *Kansei* tizenkettedik évében, 1800-ban. A margón szereplő jegyzetek a következőket rögzítik:

„Higo no kuni, Aso-daigūshi Korezumi Hotarumaru tachi no zu”

肥後国阿蘇大宮司惟純螢丸太刀圖

Magyarul: „Higo tartománybeli Aso főpapja, Korezumi Hotarumaru nevű tachi-kardjának ábrázolása”

Megjegyzés: a forrás itt a *zumi* olvasatú névhez eltérő kandzsiváltozatot használ, amely összevethető a 澄 és a 純 írásjegyekkel.

„Sōchō yon shaku go sun, haba isshaku ni bu, nagasa roku sun hachi bu”

惣長四尺五寸 幅一寸三步 長六寸八歩

Magyarul: Teljes hossz körülbelül 136,6 cm, a penge hossza megközelítőleg 101,3 cm, a penge szélessége mintegy 3,9 cm, a kisebb *hi* hossza körülbelül 20,6 cm.

„Einin gonen sangatsu ichinichi”

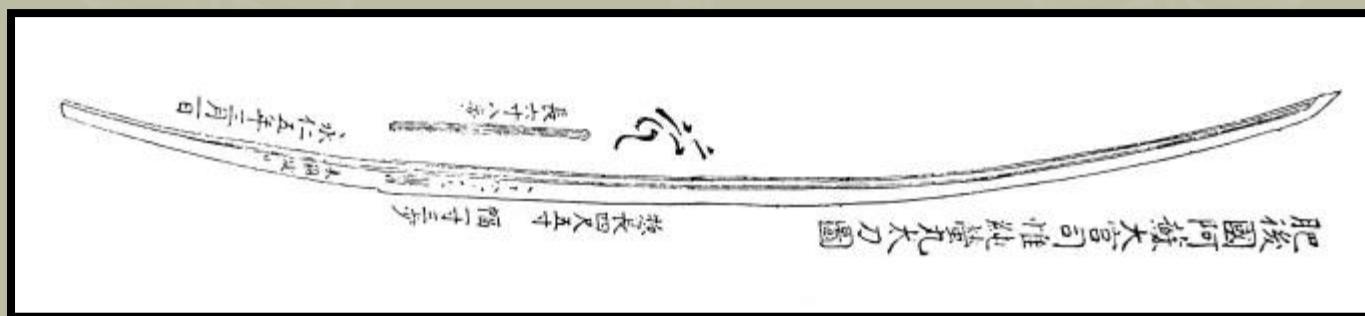
永仁五年三月一日

Magyarul: *Einin* ötödik évének harmadik hónapjának első napja, azaz 1297.

Ebben a kontextusban érdemes bemutatni egy másik, szintén nemzeti kincsnek nyilvánított *Rai Kunitoshi* által kovácsolt kardot. A *Hotarumaru*-hoz képest alakját (*sugata*, 姿) tekintve nagyon hasonló, csak a penge hossza tér el. A kardot *Kunitoshi* civil neve, *Magotarō* aláírásával látták el („*Rai Magotarō saku*, 来孫太郎作”), és viseli a dátumot: „*Shōō gonen mizunoe-tatsu hachigatsu jūsannichi*” (正応五年壬辰 八月十三日), azaz a *Shōō* ötödik évének, a sárkány évének nyolcadik hónapjának 13. napja, 1292. Ez azt jelenti, hogy a kard öt évvel a *Hotarumaru* előtt készült.

Az elegáns *sugata*, a középén a *shinogi-ji-n* futó *hi*, amely a markolat teljes hosszán átível, és a *kissaki* előtti végződés, valamint az alap felé haladó kisebb *hi* – mindezek az elemek mindkét pengén azonosak.

Kunitoshi a *Yamashiro* tartományban működő *Rai*-iskolához tartozott. Hagyományosan a *Kōan*-korra (弘安, 1278–1288) datálják tevékenységét. Vannak fennmaradt munkák, amelyek aláírása vagy *Rai Kunitoshi*, vagy csak *Kunitoshi*, és mivel ezek a pengék valamelyest különböznek kivitelezésükben és formájukban, nem teljesen egyértelmű, hogy két generáció *Kunitoshi* létezett-e.

Kép felül: Rajz a *Shūko Jisshu*-ból

Kép alul: (nem méretarányos és függőlegesen tükrözött) nemzeti kincs *tachi*, aláírás: „*Rai Magotarō saku* – [kaō] *Shōō gonen mizunoe-tatsu hachigatsu jūsannichi*”, pengéje (*nagasa*) 77,3 cm, görbülete (*sori*) 3,9 cm, *shinogi-zukuri*, *iori-mune*, mély *sori*, *funbari*, eredeti markolat (*ubu-nakago*). A kard jelenleg a *Tokugawa Múzeum*, *Nagoya* tulajdonában van.

A Hotarumaru modern kori újrakovácsolása.

Szómagyarázat:

1. A **ha-kobore** a japán kardok élének jellegzetes sérülését jelöli. A kifejezés azokra a kicsorbulásokra, kitöredezésekre és apró lepattanásokra utal, amelyek a penge élén keletkeznek, jellemzően harc vagy kemény tárggyal való ütközés következtében.

Technikai értelemben a ha-kobore nem egyszerű karcolás, hanem az él anyagának tényleges elvesztése. Ilyen sérülések gyakran akkor alakulnak ki, amikor a kard páncéllal, másik pengével vagy csonttal érintkezik. A jelenség jól felismerhető a vágóél szabálytalan vonalvezetéséről, és komoly értékcsökkentő tényező lehet egy történeti kard esetében.

2. A **daigūshi** a sintó szentélyek legmagasabb rangú papi tisztsége. A kifejezés szó szerint főszentélypapot jelent, és azt a személyt jelöli, aki egy adott szentély vallási és adminisztratív irányításáért felel.

A daigūshi feladatai közé tartozik a legfontosabb rituálék vezetése, a szentély hagyományainak megőrzése, valamint a papi testület felügyelete. Sok történeti esetben ez a tisztség öröklődött, és szorosan összefonódott egy befolyásos helyi család hatalmával. Az Aso család esetében is így volt, ahol a családfő egyben az Aso-szentély daigūshi tisztségét is betöltötte.